

25/12/2530

הכנסת התשיעית
מושב שני

פרוטוקול מס' 12

מישיבת הוועדה המשותפת
(של ועדות החוקה, חוק ומשפט ופנים ואיכות הסביבה)
מיום ג', ל' בשבט תשל"ח - 7.2.78, שעה 12.30.

נכחרי:

חברי הוועדה:

ש. אלזני - היו"ר
ת. אשל
ב. הלוי
ס. וירשובסקי
י. יצחקי
ק. כהנא
ש. שטרן-קטן

מוזמנים:

ג. בך - פרקליט המדינה
י. קרפ - משרד המשפטים
ד. גולדפרב - " "
ל. שוקרון - " "
תנ"צ ר. יעקבי - משרד המשטרה

מזכירת הוועדה: ר. מלחי

רשמה: ח. בנקין

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. אלונני:

נמשיך לשמוע את הערותיו של מר בך

בנושא הסיוע.

נעצם לא רציתי להגביל את עצמי לנושא
זה בלבד.

פרקליט המדינה ג. בר:

בישיבה האחרונה בה השתתף שר המשפטים
היה ויכוח על מידת העונש, וחברים בוועדה רצו לדעת קודם כל אם קיימת
אילושהי סטטיסטיקה על מידת העונש ואם אפשר לדעת פחות או יותר מה
משפיע לפעמים על בית המשפט להטיל עונש חמור או עונש שנראה קל בצורה
מפתיעה.

ובכן השגתי סטטיסטיקה מהמשטרה על
עונשים שניתנו במשך שבע שנים, בין השאר בעבירות של אונס ומעשים
מגונים בכוח. כמו כן עברנו על מספר רב של פסקי-דין, בעיקר של
בית המשפט העליון, כדי לראות אם קיים איזשהו קו אחיד או קו מנחה
שנוכל להביא אותו בפני הוועדה. לפני מונחת סטטיסטיקה מהמשטרה אשר
בדקה את העונשים משנת 1970 עד שנת 1977, והחלוקה היא לפי חדשי מאסר.
כלומר, נקבע שמחדש אחד עד שלוש חדשי מאסר יש אחוז מסויים, משלושה
חדשים עד ששה חדשים יש אחוז אחר וכו'. אינני רוצה להלאות אתכם על-ידי
נתונים רבים. מכל מקום יוצא מכאן ש-57.7% של המורשעים קיבלו עונש
מאסר עד שלוש שנים. שוב, גם זה מדורג בטופס שלפני, אבל אינני מביא
בפניכם את כל הדירוג. הכנתי צילום של כל הנתונים, ואני אמסור לכם
הכל. היתר, היינו 42.3% קיבלו עונשי מאסר העולים על שלוש שנים.
אני יכול להוסיף איזו דרגת ביניים: 73% קיבלו עד שבע שנות מאסר,
ו-27% מעל לשבע שנות מאסר.

עד שבע שנים - זה כולל גם שנה.

היו"ר ש. אלונני:

אני יכול לתת לכם נתונים גם לגבי
מספר האנשים שנדונו למאסר עד שנה -
27% נדונו למאסר עד שנה אחת; 43% נדונו למאסר עד שנתיים; 57% נדונו
למאסר עד שלוש שנים. כמובן, 57% אלה כוללים גם את המאסרים עד שנה,
אבל אתן לכם אחר-כך נתונים מדויקים כמה אחוזים היו לגבי כל שלוש
חדשים נוספים. אני מביא כרגע מספר נתונים מנחים כדי לא להלאות אתכם
בכל המספרים.

אולם המספרים הם רק מספרים, ואשוב
מאד למלא אותם עור וגידים כדי לראות מה גורם להטלת העונש החמור
ומה גורם להטלת העונש הקל. נוסף לכך היתה התפתחות מסויימת בענין
העונשים. בשנים הראשונות של המדינה, בשנות ה-50, עונשי המאסר של
שלוש-ארבע שנים נחשבו לעונשים די חמורים והם יועדו למקרים החמורים
יותר. החומרה מתייחסת לא רק לאוצט בתור שכזה אלא גם לזדון, לסדיזם,
לברוטליות, לאכזריות של המעשה, ובשנות ה-60 זה התחיל פתאום להיות
שכיח יותר, ואז גם התגובה היתה שונה. לפי מיטב זכרוני היתה פרשת
דרכים מסויימת בשנת 1965.

בכון, ואנחנו החמדנו בחוק כתוצאה מזה.

היו"ר ש. אלונני:

פרקליט המדינה ג. בר:

גם במסגרת החוק הקיים הוטלו
עונשים מלים מאד, אבל בשנת 1965 היה
מקרה שזעזע את השופטים והם הטילו שתיים-עשרה שנות מאסר מתוך העונש
המקסימלי של ארבע-עשרה שנות מאסר. זה היה מקרה אונס של תיירת
בבאר-שבע, אשר בוצע בנסיבות חמורות מאד. שני בחורים הזמינו אותה
לביתו של אחד מהם, ובתום לכה נענתה להזמנה, מתוך רצון להכיר את הישראלי
בביתו, והם אנסו אותה בצורה אכזרית. בית המשפט הטיל, כאמור,

פרקליט המדינה ג. בך:

שתיים-עשרה שנות מאסר, ושני הבחורים ערערו על פסק-הדין. אני הופעת
אז בענין זה בבית-המשפט העליון, ובית המשפט חתה את הערעור. השופט
לנדוי קבע שמעשה זה אין דומה לו לחומרה בתחום זה של עבירות מין.
במקרים קודמים, והעונש המוטל חמור מאד ומתקרב למקסימום הקבוע בחוק.
הוא גם עמד על כך שלאחרונה התרבו מקרים כאלה של התנפלות, ובמיוחד
על תיירות הנעות לתוסן בדרכים ואמר שיש צורך בעונשים מרתיעים נגד
התופעה הזאת. גם השופט הלוי אמר שאין לו מה להוסיף לעצם הענין
ועמד על הצורך בהחמרה גם אם לא יוכחו כל אותם פרטי האכזריות שהוכחו
במקרה הנדון.

בכל זאת היה מקרה קצת יוצא דופן
ובתי המשפט המשיכו להטיל לאחר מכן עונשים די קלים, שנעו בין ארבע,
חמש ושש שנות מאסר גם במקרים החמורים. במשך מספר שנים הגשתי גל
של ערעורים לבית המשפט העליון תוך ידיעה שהעונשים הגבוהים יותר
שביקשתי להטיל חרגו ממה שהיה מקובל עד אז, אבל עשיתי זאת מתוך
מגמה להביא להעלאת נורמת הענישה בשל עבירות אלה.

אתן לכם מספר דוגמאות כדי להמחיש
מה בעצם השפיע על בית המשפט להקל, ומה היתה הגישה שהתפתחה אחר כך
בבית המשפט העליון. היה, למשל, מקרה מזעזע וברוסלי של מספר אנשים
שביצעו מעשה אינוס על ילדה בת 13, והעונש שהוטל על-ידי בית המשפט
המחוזי היה 18 חדשי מאסר בפועל ו-18 חדשי מאסר על תנאי. אני
ערערתי על העונש הזה בבית המשפט העליון, והנה מה שאומר בית המשפט -
וכאן אתם יכולים לראות גם מה היו הנימוקים של בית המשפט המחוזי:
"על אף החומרה היוצאת דופן של העבירות הנ"ל הקל בית המשפט המחוזי
בדינו של הנאשם. כפי שנאמר בגזר-הדין, הנימוקים לקולא היו, שלנאשם
אין הרשעות קודמות, בעת המקרה הוא היה בן 16 $\frac{1}{2}$ שנה, והוא הודה
הן במסורה והן בבית-המשפט בכל העובדות. כן נאמר בגזר הדין של בית
המשפט המחוזי, שבית המשפט הושפע מדין וחשבון של קצין המבחן שבו
נאמר, שהנאשם ניתן לשיקום ואף הומלץ על העמדתו למבחן".

ת. אשל: כמה פעמים צריך אדם לאנוס כדי
להענש בחומרה?

פרקליט המדינה ג. בך: על זה ערערתי.

בית המשפט העליון הוסיף ואמר: "אם כי
כל ענין וענין נדון לפי נסיבותיו וקשה ללמוד ממקרה אחד למקרה שני
בקשר לחומרת העונש, הרי בכל פסקי דין שניתנו בבית משפט זה בקשר
עם עבירות מאותו סוג, עובר כחוט השני העיקרון שבעבירות כה חמורות
יש להעדיף את טובת הציבור ואת גורם ההרתעה על נסיבות אישיות של
הנאשם". לכן בית המשפט קיבל את הערעור והחמיר מ-18 חדשי מאסר בפועל
ל-5 שנות מאסר בפועל, למרות שהיה מדובר בבחור בן 16 $\frac{1}{2}$.

היה מקרה אחר שאולי זכור לכם, גם הוא
מקרה של אינוס בצורות, בו היה שימוש בסכין, ונגרמה חבלה לבחורה.
בית המשפט המחוזי הטיל חמש שנות מאסר. גם במקרה זה ערערנו והעונש
הוחמר לתשע שנות מאסר.

היה מקרה אחר בשנת 1974 שגם בו היה
אינוס אכזרי מאד. מספר בחורים אנסו צעירה בת פחות משש-עשרה שנה
תוך שימוש בסמים. קודם סיממו אותה ואחר-כך אנסו אותה. במקרה זה
הקושי מבחינת התביעה היה שמספר הנאשמים היה די ניכר ואי-אפשר היה
למצוא אותם. המשפט הגיע לסיומו ארבע שנים אחרי ביצוע העבירה, ואז
בית המשפט המחוזי הטיל רק ארבע שנות מאסר בפועל בגלל הנימוק שעבר

פרקליט המדינה ג. בך:

זמן רב מאז ביצוע העבירה, ובינתיים אנשים אלה הספיקו להיות בצבא ולהקים משפחות. ערעדנו לבית המשפט העליון, והוא קבע שגם אם מביאים בחשבון את המומנט הזה שעברו ארבע שנים מאז ביצוע העבירה אין להסתפק בארבע שנות מאסר והוא החמיר לעשר שנות מאסר בפועל. יש רשימה די ניכרת של מקרים בהם הוחמר העונש, למשל, משנתיים לחמש שנים וכיוצא בזה.

היו"ר ד. גלס:

למרות ההחמרות האלה שאתה מצטט למעשה אפשר לראות שמ-1965 יש רצף של מקרים בהם בתי המשפט המחוזיים מקילים, ואילו בית המשפט העליון מחמיר. כלומר, ההנחיות של בית המשפט העליון לא עברו אל בתי המשפט המחוזיים.

פרקליט המדינה ג. בך:

אני פשוט טרם הגעתי לנקודה זו. סיפרתי על התפתחות הסטורית מסויימת החל מ-1950 ועד 1965 ואמרתי רק שהגענו למקרים בהם הוטלו 12 ו-14 שנות מאסר אחרי גל של ערעורים שלנו. אינני יכול לומר שבית המשפט המחוזי לא החמיר בשום מקרה, כי התחילה החמרת יתר. היו גם מקרים בכיוון הפוך, כלומר, בית המשפט העליון, להפתעתנו, התערב בעונשים שהוטלו על-ידי בית המשפט המחוזי והקל בהם במידה רבה מאד.

אני גם רוצה להוסיף שאני מאד מאד מתקשה למצוא קו אחיד. כאשר עברנו עוד פעם על הפסיקה ראינו שיש פסקי-דין המשתמשים בדיוק באותם נימוקים שבית המשפט הביא בחשבון לקולא בהרכב מסויים, ואילו בהרכב אחר אסרו שיש להתעלם מאותם נימוקים.

מהם סוגי השיקולים שבית המשפט הביא בחשבון כדי להקל בעונש? - כמובן, עבר בקי לחלוטין; האפשרות שהנאשם ציתן לשיקום; דין וחשבון חיובי של שירות המבחן; התרשמות של בית המשפט שלא מדובר באדם אליס מטבעו אלא באדם שעשה את המעשה מתוך דחף רגעי; העובדה שהנאשם הוא בחור צעיר העומד להתגייס לשירות צבאי או שכבר התגייס, ויש חוות דעת חיובית מאד של המפקדים, כגון שהם אומרים שהוא כבר שירת ששה חדשים ויש לו עתיד מבטיח, ואם יוצא מסגרת זו ויוכנס לבית-הסוהר הוא ייהרס, וזה נימוק המשפיע לעתים קרובות על בית המשפט; פעמים נתקלים אנו גם בנימוק או בקביעה שהיתה מידה מסויימת של שיתוף פעולה מצד הנאנסת, כגון שמדובר בבחורה לא צנועה ביותר. אמנם בגלל זה לא מגיע לה שיאנסו אותה, אבל בהתנהגותה עם הנאשם היא הראתה שהיא מעוניינת בדרגה מסויימת של משחקי אהבים, ובשלב מסויים הוא עבר את הגבול והיא כבר לא רצתה יותר. בכל זאת אפשר לומר שהיתה "פרובוקציה" כצדיקה, ולכן אם הבחור לא היה יכול לרגע האחרון להתגבר על יצרו, הרי התנהגותה ה"פרובוקטיבית" גרמה לכך; אחר-כך, כאשר מדובר במיעוטים, יש ענין של סולחה פורמלית, כלומר, אם בחורה נאנסה אבל המשפחות הגיעו לסולחה, גם זה יכול לשמש נימוק להקל בעונש. כנגד זה היה פסק-דין לגבי אונס אכזרי מאד ובית המשפט הטיל עשר שנות מאסר. למרות שהיתה סולחה בית המשפט שהוא מתעלם מכך בגלל הברוטליות שהיתה במעשה. דיברתי כאן על הסולחה הפורמלית בכפרי המיעוטים, אבל לפעמים יש גם "סולחה" כשהמתלוננת באה לבית המשפט ואומרת שהיא סלחה לבחור והיא רוצה להתחתן אתו או שכבר התחתנה אתו. לפעמים יש בקשה של המתלוננת לעיכוב הליכים, אבל אם המעשה אכזרי מאד, אנחנו מסרבים לעכב את ההליכים. אולם בדרך-כלל, אם נודע לבית המשפט שהשניים נישאו בינתיים, אין ספק שזה משפיע עליו.

פרקליט המדינה ג. בך:

היה גם מקרה בו התברר בבית המשפט העליון שקצין המבחן רצה בעצם לתת חוות דעת חיובית על הנאשם אלא שהוא חשש מזעם המשפחה או מזעם תושבי הכפר הנוגע בדבר ולא חיווה דעתו זו בבית המשפט המחוזי. אחר-כך עברו עוד שנה ועוד שנה, וכשהענין הגיע באווירה שקטה יותר לבית המשפט העליון, קצין המבחן אזר אומץ ואמר שבעצם הוא חושב שהבחור הזה ניתן לשיקום ורצוי לעשות את המאמץ לשקמו, ואם זה לא ייעשה עלולה להיות הידרדרות. והיו מקרים שבית המשפט העליון התערב לקולא, או הפחית עונש או הטיל מבחן.

מ. וירשובסקי:

הנטיה היא בכל זאת החמרה בערעורים.

פרקליט המדינה ג. בך:

אני אומר שיש עירנות לנושא. כלומר, אותם דברים המסרידים אתכם מסרידים אותנו. אינני יכול לומר שהשופטים אינם שותפים לאותה תחושה שצריך להרתיע ולעקור את התופעה מהשורש וצריך להזדעזע מהברוטליות של המעשים האלה.

עם כל זאת, לפי הרגשתנו, יש פה ושם מקרים של התחשבות מוגזמת בנסיבות המקילות. אבל אני צריך לומר גם זאת שבמספר לא מבוטל של ערעורים שהגשנו לבית המשפט העליון נתקלנו באזן קשבת במקרים אלה. מה שאמרתי זה עתה נכון לא רק לגבי מעשי אונס. אנחנו, למשל, סברנו שגם לגבי מקרים של מעשה מגונה בכוח היתה מידה מופרזת של נטיה לקולא במקרים רבים. רק בחודש שעבר היה מקרה של שני בחורים שהתנפלו על חילת בסחנה. היא התרחצה שם בבקיני, והם התנפלו עליה ועשו בה מעשה מגונה בכוח. בית המשפט המחוזי אמר שהוא הכיח בחשבון את העובדה שהבחורים הם מכפר מיעוטים וכאשר הם ראו בחורה בבקיני הם התרגשו, ולכן הטיל עליהם שנה מאסר בפועל. גם במקרה זה הגשתי ערעור, ובערעור בית המשפט הכפיל את העונש לשנתיים בפועל.

מ. וירשובסקי:

איפה נדון מקרה זה?

פרקליט המדינה ג. בך:

זה נדון בבית המשפט המחוזי בנצרת, בהרכב של שלושה שופטים: נשיא בית המשפט המחוזי ועוד שני שופטים. הם הקלו בעונש, והנצימוק לערעור שלנו היה: לאן נגיע אם בחורה ישראלית לא תוכל ללכת בבגדי ים במקום המיועד לכך? אחרי הכל היא לא הסתובבה בלבוש זה באיזה מקום בכפר שלהם. זה נראה לנו מופרך מעיקרו לומר שזו נסיבה מקילה, והערעור נתקבל. בפסק-הדין נאמר: "אי-לכך החלטנו לקבל את הערעור ולהעמיד את העונש על ארבע שנות מאסר, מהן שנתיים לריצוי בפועל והיתרה על-תנאי". כאשר בית המשפט העליון מקבל את הערעור שלנו המדיניות שלו היא זו: הוא מטיל אותו עונש מאסר שהוא הכרחי לדעתו ולא אותו עונש מקסימלי שהוא חושב שהיה מגיע במקרה הנדון. כאשר הגשתי את הערעור סברתי שיש להטיל עונש חמור יותר, אבל בכל זאת הנטיה היתה כזאת.

היו מקרים של מעשים מגונים בכוח בהם הטיל בית המשפט חמש שנות מאסר, ואני חושב שלא די בחמש שנים. הייתי ממליץ לומר שמגע מיני לא מקובל - אוראלי או דרך פי-הטבעת וכיוצא באלה - ייקרא לא אונס אלא מעשה מגונה בכוח, אבל אז צריך לפחות שהעונש המירבי יהיה גבוה יותר. היו גם מקרים של נסיון לאונס בהם הטיל בית המשפט את המקסימום של שבע שנות מאסר. כבר בישיבה הקודמת אמרתי שאני ממליץ על החמרה ניכרת בעבירה של נסיון לאונס, כי יש מקרים של נסיון לאונס שהם לא פחות ברוטליים ואכזריים מאונס ממשי. אם המעשה לא הושלם או שלא הצלחנו להוכיח במידה הדרושה שהיתה חדירה, אין זה נראה לי סביר שרק בגלל כך יוטל עונש של שבע שנות מאסר כאשר יש אפשר להטיל עד 20 שנות מאסר על מעשה שנעשה בצוותא.

פרקליט המדינה ג. בך:

כפי שכבר אמרתי, קשה מאוד לומר שיש
קו עקבי לאורך כל הדרך, ואם הנימוקים של עבר נקי וסולחה או המלצה
על שירות מבחן מובאים בחשבון לקולא בהרכב אחד, הרי הרכבים אחרים
אומרים לפעמים שהעבירה היא כזאת שהנימוק של עבר נקי הוא חסר משמעות.
גם פה אינני רוצה להגיע לקיצוניות. כמובן, עבר פלילי קודם מהווה
נסיבה מחמירה, ואין ספק שאם אדם עובר עבירה כזאת פעם שניה ושלישית
מגיע לו עונש עוד יותר חמור; אבל אנחנו בדעה שכאשר העבירה מבוזעת
בתנאים חמורים של איום בנשק, של שימוש בסם או באלימות, יש להטיל
את העונש בלי להביא בחשבון את הסיבות האישיות, את ההמלצות לקולא
או אותם השיקולים של קיום צבאי לפני כן או אחרי כן. נדמה לי שזה
מחוייב המציאות.

היו"ר ש. אלוני:

אמרתי כאן שני דברים שאפשר להתייחס
אליהם: ראשית, המלצה על החמרת העונש
לגבי מעשה מגונה בכוון; שנית, החמרה בעונש לגבי נסיון לאונס.

פרקליט המדינה ג. בך: והייתי מוסיף: החמרה בעונש בשל בעילת
קטינה, בפרט אונס קטינה.

ת. אשל:

איך אתה מגדיר "קטינה"?

- מי שמתחת לגיל 16.

פרקליט המדינה ג. בך:

ק. כהנא:

אבקש התייחסות לענין של התפייסות בין
הנאנסת לבין האונס. ענין זה הוזכר
על-ידי מר בך בקשר להקלה בעונש, אבל איני מדבר דווקא על הקלה.
תת-גיצע יעקבי אמר בין השאר בסקירתו שמספר תיקים נסגרו מחוסר ענין
ציבורי. אם הזוג התחתן או שאין ענין ציבורי להגיש תביעה, נראה לי
שאינן זה נימוק לסגור את התיק.

היו"ר ש. אלוני:

- מפני שיש גם נישואין שבאונס.

ק. כהנא:

יש מקרים שהאונס מתקיים מתוך מסרה
להגיע לנישואין.

פרקליט המדינה ג. בך:

זה תלוי מאוד בנסיבות. העובדה שהזוג
התחתן בוודאי שהיא בלבד אינה סיבה
לסגירת התיק, ואתם בעצמכם נתתם את הנימוקים - במקרים רבים המטרה
של האונס היא לאלץ את בת הזוג להתחתן - ואז איננו סוגרים את התיק.
המדיניות הזאת היא פרגמטית. אם מדובר באחד ממעשי העונש הברוטליים
שדיברנו עליהם, אותם מעשים המלווים באלימות, בפציעה או בחבלה, הרי
אפילו נישאו בני הזוג ואפילו הבחורה מתחננת שיסגור את התיק, אין
סוגרים את התיק. במקרה כזה אנחנו נוהגים כמו במקרה של תקיפה רגילה
בין בעל ואשה ואיננו סוגרים את התיק. קורה שהבעל גורם חבלה חמורה
לאשתו, ואחר-כך האשה סולחת לו ומבקשת לסגור את התיק. במקרים רבים
מאד איננו נענים לבקשה. אבל ניקח לדוגמה אותם מקרים בהם היו היסוסים
לבחורה וברגע האחרון לא הסכימה למגע מיני מלא. נניח שהבחור השתמש
בכוח מסויים כדי להתגבר על ההיסוס ועל ההתנגדות שלה, אבל למעשה
הוא אוהב אותה והיא אוהבת אותו, ואחר-כך הם מתחתנים, וגם המשפחות
וגם המתלוננת - יכול להיות שמתברר לה כינתיים שהיא בהריון - מבקשות
לסגור את התיק. כאן הבאתי צירוף מקרים לדוגמה. למה להרוס את חיי
המשפחה הזאת? אנחנו יכולים להגיע למסקנה שאין תועלת מעשית בהמשך
המשפט, כי כך נאלץ אותה להעיד נגד בעלה, ולאחר מכן, אם הבעל יילך
לביית-הסוהר, ייוולד הבן. במצבים אלה הנזק של המשפט גדול מהתועלת.
חוץ מזה גם אם המשפט יימשך יש להניח שהעונש יהיה קל מאוד וכל
המאמץ לא כדאי.

ק. כהנא:

הייתי רוצה להשוות את זה עם מקרי
תקיפה. האם יהיו כאן אותם שיקולים

הקיימים במקרי תקיפה?

פרקליט המדינה ג. בך:

כן, יהיו כאן בדיוק אותם שיקולים.

היו"ר ש. אלובי:

מה דעתך האישית בענין עונשי מינימום?

פרקליט המדינה ג. בך:

בסך-הכל אינני חסיד גדול של עונשי
מינימום. לו הייתם מגיעים למסקנה
שעונשי מינימום הם דבר רצוי, לא הייתי אומר שיש בכך טעם לפגם,
אבל הייתי חושב על עוד נושאים ועל עוד עבירות שעליהם צריך לחול
אותו דין. אני מוכרח לומר, שאם הייתי יודע שאתם רוצים ללכת בדרך זו אולי
הייתי ממליץ ללכת באותה דרך לגבי סחר בסמים, בסוג מסויים של
"פרוטקשיון" ובסוג מסויים של מעשי שוד. אינני יודע אם לא הייתי
מציע זאת. זה מאד תלוי במידת העונש שאתם עומדים להציע. סוף סוף
אנו רוצים להגיע לתוצאה מסויימת. אם חושבים על שלוש-ארבע שנים,
הרי באותם מקרים חמורים וברוטליים שאנחנו רוצים להרתיע - וזה
בעיקר היעד שלנו - אני חושב שבתו המשפט שלנו מסילים בעצם עונשים
שאינם פחותים מהוענש הזה. יחד עם זאת במסגרת של הרתעה כללית אין
ספק שגם זה יכול לתרום תרומה מסויימת.

ב. הלוי:

לענין עונש המינימום - כאן יש בעצם
שאלה כמעט קונסטטוציונלית: מי קובע,
המחוקק או השופט? ברגע שקובעים עונש מינימום אומרים בעצם כך: איננו
נותנים אמון בשופטים כי הם לא הוכיחו את עצמם. במשך שלושים שנה
לא היטיבו את דרכם. כל פעם אנחנו, נציגי הפרקליטות, טוענים בפניהם
על קולת העונשים ואפילו בית המשפט העליון נותן הנחיות, אבל אין
מבצעים אותם מפני, שכידוע, ישראל רחמנים בני רחמנים הם ותמיד
מוצאים דבר להקל בו. כלומר, הכנסת מרגישה שהתופעה חמורה מדי,
ולדעתה העונשים בפועל אינם מספיקים. לכן היא מונעת מבית המשפט
שיקול לקולא. זה, כמובן, מעשה מרחיק לכת, אבל אנחנו צריכים לדעת
אם אנחנו רוצים בכך. כפי ששמענו מר בך, יש שניים או שלושה סוגי
שופטים. חלק מחמירים, חלק מקילים, חלק רואים בנסיבה מסויימת נסיבה
מקילה וחלק אינם רואים בה נסיבה מקילה. אבל אם המחוקק יקבע עונש
מינימום לגבי עבירה מסויימת, לא יהיה לשופט שיקול דעת כי אומרים
עליו להטיל עונש שיפחת מחמש שנות מאסר, למשל, או כל תקופה שתיקבע
לענין זה, וכך מצפוננו יהיה שקט ולא יתלבט בכל הדברים האלה. זה
יהיה, למשל, כמו עונש מאסר עולם חובה ברצח. יש חושבים שגם ברצח
אין להטיל תמיד מאסר עולם, אבל השופט פטור משיקול זה, כי המחוקק
קבע: מאסר עולם חובה, ואין השופט יכול להטיל אלא עונש זה. כמובן,
קיימת אחר-כך האפשרות לתת חנינה, אך זה כבר לא ענין של השופט.

היו"ר ש. אלובי:

אנחנו נקדיש אחר כך דיון לנושא של

חומרת העונש. בשלב זה אנו מבקשים

מסר בך את חוות דעתו על עונשי מינימום.

ב. הלוי:

אני מבקש לשאול את מר בך אם הוא רואה
אפשרות שהמחוקק יקבע בפירוש כי בעונש
מן הסוג הנדון אין להביא בחשבון נסיבות מקילות, כלומר עונש וראקטי.

פרקליט המדינה ג. בר:
לומר לשופט שאסור לו להביא בחשבון
דבר שהוא חושב שצריך בכל זאת
להביאו בחשבון - אני חושב שזה לא יהיה מעשי. אני כשלעצמי הייתי
מסתפק בהמלצה על החמרה ביכרת בעונשים. כפי שאמרת, במקרה זה או אחר
גם אני לא הייתי שבע רצון עם הענישה, אבל אינני יכול לומר שאין
לי אמון באמינות של השופטים בנושא זה. בכל זאת יש סמכות לתביעה
הכללית שלנו לערער - סמכות שאינה קיימת תמיד בכל הארצות - ובדרך-כלל
היא עושה זאת בהצלחה ביכרת, במיוחד בנושא זה. כאמור, הייתי מסתפק
בהמלצה זו, אבל לא הייתי מתנגד לכל אמצעי אחר היכול להרתיע, כגון
עונש מינימום.

חב"צ ר. יעקבי:
ביחס לתיקים שנסגרו משום שהמלוננת
נישאה, אני יכול לומר שהכותרת
במקרים אלה היא אמנם "נישואין", אבל הסיבות לסגירת התיק הן די
מורכבות.

פרקליט המדינה ג. בר:
את הנקודה הזאת אפשר לסכם כך,
חבר-הכנסת כהנא: העובדה של הנישואין
כשלעצמה אינה גורמת לסגירת תיק, וכמו בתקיפות גם כאן שוקלים את
כל הנסיבות, ובמקרים מסויימים נימוק זה משמע או לסגירת התיק או
לקולא.

אני חוזר לנושא שלנו בו. אחרי
הישיבה הקודמת בא אלי תיק בנושא של נעילת קטינה. התיק נסגר על-ידי
פרקליט המחוז, ומשפחת הבחורה הגישה אלי ערר. כאשר קראתי את העדות,
את ההודעה של הבחורה במשטרה, אני מוכרח לומר שזה נראה לי מיד מאד
משכנע. זו היתה עדות עם פרטי פרטים איך הגבר הזה יצא אתה, הזמין
אותה הביתה ומה הוא עשה. הפרטים היו כל כך נסיבתיים שקשה היה לתאר
שהסיפור יכול להיות לא נכון. הגבר טוען שזה נכון שהם יצאו יחד
והוא אף הזמין אותה אליו הביתה, אבל הוא לא עשה בה כלל מעשה כזה.
לאחר מכן הבחורה הודיעה לפרקליט המחוז שהיא הגישה את התלונה הזאת
בלחץ המשפחה אשר רצתה לאלץ את הגבר הזה להתחתן אתה, ולכן היא אמרה
את מה שאמרה. היא לא כתבה במפורש שזה היה שקר, אבל זה משתמע מההודעה
השניה. פרקליט המחוז הודיע רק למשפחה שהתיק נסגר מחוסר סיוע. והנה
ההורים פנו אלי פניה ברגשת לקבל את הערר ולהעמיד את הגבר הזה לדין.

נניח שההודעה השניה לא היתה באה.
במקרה זה אני רוצה לומר שהבחורה עשתה רושם שהיא די אינטלקטואלית
ומפותחת, ואין כמעט ספק בלבי שלאור התיאור המפורט הזה שלה פרקליט
המחוז היה מביא את הענין למשפט, ללא צורך בסיוע.

היו"ר ש. אלובי:
יותר לתת קרדיט לבית המשפט שהיה
חוקר את הענין ושומע גם את הבחור.

פרקליט המדינה ג. בר:
ההנחה שלי היא שפרקליט המחוז היה
מעמיד את האיש לדין, והיה יכול
לקרוא אחד מהשניים: במקרה שהבחורה היתה ממשיכה את הסיפור שלה
ומאשרת את פרטי הפרטים האלה - כאשר הרקע הוא שאיש אינו מסיל ספק
בכך שקיימת ידידות בין השניים, והשופט ייתב בדרך-כלל שהנאשם יכחיש
את הדברים - היתה יכולה להיות סכנה מסויימת שבית המשפט היה מרשיע
את הנאשם, וזה ודאי היה חמור; לחילופין, אם בית המשפט היה אומר
שקיים ספק, גם אז התוצאה היתה יכולה להיות חמורה ביותר מבחינת
המלוננת ומבחינת כל מיני מלוננות פוטנציאליות.

בשבוע שעבר דיברתי על בוסחאות שונות
לצמצם עוד יותר את דרישת הסיוע והעליתי גם הצעה שהיה לי רושם כי הוצעה
עוד באחת הישיבות הקודמות על-ידי חבר-הכנסת הלוי. כוונתי לאפשרות

פרקליט המדינה ג. בד:

לאבחן בין הצורך לזהות את העברייין הספציפי ובין ענין ההסכמה לעצם ביצוע העבירה. כאשר אין ספק לכל הדעות שבוצעה עבירה איננו, בין שיש הוכחות רפואיות או הוכחות אחרות, והשאלה היא רק מי עשה את המעשה, והמתלוננת מצביעה על אדם מסויים, על זה אין לבקש סיוע. אינני רואה כאן הבדל בין עבירה זו לבין כל עבירה אחרת. אם בזיהוי עברייין אנחנו סופכים על עד אחד - ואותו עד יכול תמיד לשקר או לטעות - כאשר מדובר ברוצח, שודד או תוקף, שאותו ראה האיש אולי לחצי שניה בלבד, אינני רואה סיבה לא לסמוך גם כאן על המתלוננת. הוזכרו כאן אותם המקרים הנדירים, המופיעים בפרט במפורות בארצות-הברית, שהמתלוננת מזכירה שם של בחור ממספחה טובה או בן של מליונר כדי לסחוט כספים. לא נתקלתי במקרים אלה בארץ, ולדעתי, זה חשש שולי. אני כשלעצמי לא הייתי דורש את הסיוע רק בשל הסיטואציה הזאת.

המקרים היחידים המדאיגים אותי הם אותם מקרים המתרחשים על רקע של היכרות מוקדמת בין המתלוננת והחשוד, והשאלה העיקרית היא אם בכלל בוצעה העבירה, ואילו ענין ההסכמה הוא סעיף משני, כי אם מדובר בבחורה מבוגרת ויש הסכמה אין בכלל שביירה. אם אין ספק שהיה מגע מיני ואין סימן חיצוני שיעיד על אינוס - כגון בגד שנקרע - והשאלה היא רק מה ארע בדיוק באותן השניות בין בני הזוג שהכירו זה את זה עוד לפני-כן, אם היתה הסכמה או לא היתה הסכמה, אני לא הייתי מוותר על סיוע.

בסוף הישיבה הקודמת אמרת:

ליושבת-ראש שיש לנו בתביעה משהו בעל חשיבות גדולה מאד בעבודתנו - יש לנו הרגשה שאדם המורשע בעבירה פלילית הוא באמת אשם. אינני אומר שלא יכול לקרות פעם מקרה זה או אחר, אבל יש לנו שכנוע מוסרי שאמנם זה המצב. כמעט בכל המקרים לא מתעורר בלבנו ספק לגבי אשמתו של האיש. יש לי ספק מסויים, שאם נדחת היום על הדרישה של אישור נוסף בנושא זה - ואני מוסיף לזה גם את הענין של עדות נוספת ושותפות לעבירה - נאבד במידה מסויימת בשני הנושאים האלה את השכנוע הזה שיש לנו היום שאדם חף מפשע אינו יוצא אשם, וזה מחיר יקר מדי לשלם, כאשר אנחנו רואים בלאו הכי שבסיטואציה כזאת או שאין מעמידים את האיש לדין או שמזכים אותו. בגלל אותם מקרי גבול שבהם נשיג אולי עוד הרשעות לא הייתי מוותר על ה"סייף-גרד" הזה.

מהו הסיוע שעלינו אהה מדבר?

פרקליט המדינה ג. בד:

מה יכול לשמש סיוע? כאן היתה כבר ליברליזציה רבה בפסיקה של בית המשפט. אני הייתי מרחיק לכת עוד יותר בענין זה. בית המשפט כבר קבע במשך השנים שיכול להיות סיוע במשהו שאינו חיצוני כל כך אלא במשהו התלוי במתלוננת עצמה, כגון מצבה הנפשי מיד לאחר המעשה. העובדה שזמן קצר אחרי המעשה נמצאה הבחורה במצב של דיכאון, התרגשות או הסתריה, ויש מישהו המעיד על מצבה באותו שלב - יכולה לשמש סיוע.

לפי בקשתנו בית המשפט הרחיק לכת

עוד יותר ובפסק-דין שניתן לפני זמן מה גם קבע שעדות, שהיא עצמה טעונה סיוע, יכולה לשמש סיוע. הלא בעבר הכלל היה תמיד של שותף אחד לעבירה אינה יכולה לשמש סיוע לשותף אחר לעבירה, וגם בענין זה אני בעד ליברליזציה. הכלל היה שעדות של קטין אינה יכולה לשמש סיוע אפילו לקטין אחר. בסוף דצמבר ניתן פסק-דין בו אמר בית המשפט בין היתר שעדות של חוקרת נוער, שחקרה קטין בקשר לארוע מסוג הדיון, יכולה להיות סיוע לעדות של חוקרת נוער אחרת שחקרה את המתלוננת. באותו מקרה היתה ילדה בת 8 שסיפרה לחוקרת הנוער שפלוגי ביצע בה מעשה אונס, ושתי ילדות אחרות, שהיו אחיותיו של הנאשם, סיפרו סיפור שיכול היה לשמש עדות מסייעת ממש.

הוועדה המשותפת לענין
שינוי הטיפול במקרי אונס
7.2.78

פרקליט המדינה ג. בך:

חוקרת הנוער חקרה גם את אחיות הנאשם, אך בית המשפט המחוזי חשב שיש להתעלם מדבריהם אלה ועל כל פנים אמר שאין בכך סיוע, כי העדויות האלה בעצמן טעונות סיוע. בערעור בבית המשפט העליון קבע בית המשפט שזה היה סיוע מספיק, וכבוד השופט חיים כהן אמר שיש להסל בכלל בכל הסוגיה הזאת של הסיוע. הוא הוסיף את הדברים האלה: "לא ייתכן, למשל, שהחוק עומד חסר אונים מול פני אנס אשר עושה מעשה זימתו בקטינה ואין זולתו וזולת קטינים אחרים אשר יכולים בעדויותיהם להוכיח את מעשה פשעו. בענין מיוחד זה אין אנחנו חיים מפי התקדימים השיפוטיים והנוהג שהשתרש בבתי המשפט (כמו לענין דרישות הסיוע בדרך-כלל); אלא חיים אנו מפי המחוקק אשר בסעיף 11 לחוק קבע מפורשות למה דרושה ראיה סיוע. ומכלל מצוות ההן המפורשת רשאים אנו ללמוד את הלאו המשתמע שאין צורך בסיוע למטרה אחרת".

היו"ר ש. אלוני:

כל השופטים הסכימו אחו?

פרקליט המדינה ג. בך:

ישבו אז בדיון השופט חיים כהן,
השופט אשר והשופט מנחם אלון.

כיום יש פסיקה לא לגמרי חד-משמעית, אבל הייתי אומר כך: אם יש, למשל, שתי נשים בלתי תלויות זו בזו המעידות שפלוגי אנס אותן או עשה בהן מעשה מגונה, וזה נעשה ממש באותה שיטה, הרי זו עדות שיטה והיא תמיד מתקבלת. אבל אני מרחיק לכת: עצם העובדה ששתי נשים טוענות בהזדמנויות שונות שאותו אדם אנס אותן - די בה כדי להתגבר על אותם ההיסוסים. שוב תיתכן אפשרות ששתי הנשים טועות, אבל חושב שיש בכך משום סיוע מספיק.

שטרן-סטן:

חשוב לבדוק אם אין קשר בין שתי הנשים.

פרקליט המדינה ג. בך:

אם יש קשר או קרוביה אני סומך על כך שזה ניתן לבריקה. אבל אינני דן באפשרויות רחוקות. אני מודאג מהסיטואציה המחדירה בנו ספקות. אם בית המשפט פתרשם ששתי הנשים אומדות אמת, יש בכך כדי לאפשר הרשעה גם אותו נאשם דאג שאיש לא יהיה נוכח בשעת המעשה ושלא יישארו שום סימנים חיצוניים היכולים להוות סיוע. הייתי תומך בכך שגם דברים מסוימים, כמו שקר בולט של הנאשם, ישמשו סיוע לבית המשפט בנסיבות אלה.

נשאלתי אם לא היה כדאי בכלל לבטל את האבחנה בין אונס לבין מעשה מגונה בכוח, היינו שלא יהיה בכלל צורך להוכיח את המעשה המושלם, את המגע המיני המושלם, ולאחד את שתי העבירות לעבירה אחת. זה די מפתה ללכת בדרך זו כי יש בכך כדי לחסוך מאתנו את כל המבוכה, אי-הנעימות ולפעמים המצוקה של החקירה הבלתי סימפטית של המתלוננת בבית המשפט אם היתה חדירה ואיך היתה. אם זה כבר לא יהיה וילוני, לא נוסיף לשאול שאלות בכיוון זה.

עם כל הפיתוי שבכך לא הייתי ממליץ ללכת בדרך זו דווקא משום שאנו רוצים בכל זאת להגיע לעונשים מירביים לגבי המקרים החמורים ביותר. אני חושש שאם לא נוכיח שהחשוד אילץ את המתלוננת לקיים מגע מיני מלא, לא תהיה נטיה להטיל את העונש המקסימלי של 18 ו-20 שנה, ואלה העונשים המירביים שאנו רוצים להשיג בעבירות החמורות ביותר. אם נכלול הכל באותה מסגרת, וייצא שבחור אשר נישק בחזרה בעל כרחו עבר אותה עבירה של מעשה מגונה בכוח, אני חושש שנוריד את רמת הענישה.

היו"ר ש. אלונג:
בתקופה שאלמנט ההריון היה אלמנט
דומיננטי היתה אבחנה בין המעשה
המושגל לבין כל ההליכים הסטראוטיפיים, ומכאן נבע הייחוד של נושא
החדירה. כיום ענין ההריון אינו האלמנט הדומיננטי באונס ולכן אינן
הצדקה לאבחנה זו.

ג. הלוי: דינו של נסיון לאונס כדיון אונס.

פרקליט המדינה ג. בר:
אינני חולק על זה, אבל הרגשתי
היא שבכל זאת בית המשפט יחמיר
יותר אם ישוכנע שהיה לא רק נסיון לאונס אלא שהחשוד גם הצליח לכפות
את רצונו על המתלוננת עד הסוף וקיים מגע מיני ממשי. אני חושב שבית
המשפט יחמיר יותר אם יוכח שהאלמנט הזה קיים.

שמעתם על פסק-הדין שניתן על-ידי
בית המשפט העליון בזמן האחרון בשאלה איך מוכיחים את ענין החדירה.
גם השופטים מרגישים אותה אי-נוחות שכולנו מרגישים בנושא זה, והיו
חילוקי דעות ביניהם. השופט חיים כהן אמר את הדברים האלה: "לדעתי,
לא זו בלבד שאין שום חובה מוטלת על התובע לשאול מתלוננת שנאנסה
והמעידה בבית-המשפט (ולא על החוקר החוקר אותה במסורה), אם אמנם החדיר
הנאשם את החדירה הדרושה (או הערה את ההערה) אלא חובה מוטלת עליו
להימנע ככל האפשר משאלות העלולות להביא במבוכה. אם מתוך מכלול סיפורה
עולה שהנאשם שכב עמה או עליה או אנס אותה או בעל אותה או כיוצא באלה
ביטויים כלליים ולא-טכניים, יצאה התביעה ידי חובת כל הוכחה המוטלת
עליה לענין 'החדירה'."

היו"ר ש. אלונג:
הדבר היחיד שימנע סניגור מלשאול
את כל השאלות האלה הוא הקביעה
שדין נסיון לאונס כדיון אונס.

י. קרפ:
מה שאמר השופט חיים כהן זה היה
דעת מיעוט, והשופטים האחרים העירו
שלמעשה חייבים לשאול את השאלות הללו.

פרקליט המדינה ג. בר:
אמיתי שבענין זה היו חילוקי דעות
ואני כבר מגיע לזה.

הוסיף השופט חיים כהן: "גם הסניגור
היודע את מלאכתו ואת מידותיו, לא יחקור מתלוננת לענין זה אלא אם כן
יש לו הוראות ברורות, והנאשם מוכן להעיד שלמעשה לא היתה 'חדירה' כלל."

השופט לנדוי חולק על דעת השופט
חיים כהן ואומר: "את העובדה הזאת יש להוכיח, ככל עובדה אחרת שהוכחה
מוטלת על התביעה. אי-הנעילות שנדבר אינה יכולה להצדיק את הקלת יימס
ההוכחה מעל שכמי התביעה." אחר-כך הוסיף השופט לנדוי ואומר: "במקרה
דבן הספיק תיאור המעשה שבא מפיה של בחורה מנוסה בהוכחה לכאורה, אבל
כאשר, למשל, המתלוננת חסרת נסיון ובתוליה לא נקרעו, אין להסתפק במונחים
שייתכן ומשמעותם אינה נהירה לה, ואין ברירה אלא לדרוש ממנה שתאמר אם
נעשה בה מעשה חדירה. פן יורשע הנאשם בפשע חמור של אינוס, כאשר לא היה
שם אלא מעשה מגונה." השופטת בן-פורת למעשה אומרת כך: "אני מסכימה
שבמקרה הנוכחי די היה בעדות המתלוננת שרכיב החדירה אכן מוכח." כל
השופטים אמרו שבמקרה זה ההוכחה היתה מספקת.

אני מודה שכאן אני חצוי במקצת. כדי
להפוך את הדיון לפחות אכזרי ולפחות מביך אני ודאי הייתי מסכים להצעה
לעשות את הנסיון לאונס ואת האונס לעבירה אחת; אבל ברור לי שאם זה יהיה

פרקליט המדינה ג. בך:

המצב ובאמת לא יחקרו יותר בכיוון זה, יהיה ספק אם היה אונס מלא או נסיון לאונס. הנאשם יוכל לטעון: נכון שהיא לא רצתה, וברגע האחרון נרתעת. והספק נשאר, ואני חושש שזה יתבטא בכך שלא נשיג את העובדות המינימליות שאנחנו רוצים בהם. אם אלמנט החדירה יוכח, אני חושב שהשופט יחמיר יותר מאשר במקרה בו אלמנט זה יהיה בספק. בסקלה הזאת שביי נשיקה בעל-כורחה של המתלוננת לבין מגע מיני מלא בעל כורחה הדבר החמור ביותר הוא המעשה המוגמר, ואם נותר על האלמנט הזה לא נגיע לעונש החמור ביותר.

היו"ר ש. אלונני:

הלא המצב החמור ביותר הוא כאשר הנאנסת עייפה כתוצאה מהמכות או מתקיפה מאחור מצד אדם זר והיא כבר אינה יכולה להילחם יותר ועוברת את כל התהליך. האם מבחינה טראומטית ומבחינת הברוטליות והאכזריות יש נפקא מינה אם היתה חדירה?

ג. הלוי:

זה שריד ארכאי - שלימות הבתולין או משהו מעין זה.

פרקליט המדינה ג. בך:

אני בפירוש מסכים שיכול להיות מקרה של מעשה מגונה בכוח או נסיון לאונס שהוא חמור פי כמה וכמה מעונס. על זה אין חילוקי דעות בינינו. אבל אם ארע אותו מעשה, עם אותה ברוטליות ואם אותה אכזריות אלא שפעם אחת היה מגע מיני עד הסוף ופעם אחת לא היה מגע מיני עד הסוף, המעשה המוגמר מוסיף חומרה לאותו מעשה באותן נסיבות.

היו"ר ש. אלונני:

לדעתי, לא. גם בלי האלמנט הזה המעשה חמור במידה מספקת.

ש. שטרן-סטן:

אתה מבחין בין מעשה מגונה לבין נסיון לאונס?

גם בזה אני מבחין.

פרקליט המדינה ג. בך:

מבחינת מדיניות החביעה, מתי אתם מגישים את האישום על מעשה מגונה

קדמי:

ומתי על נסיון לאונס?

פרקליט המדינה ג. בך:

כאשר אנחנו יכולים להוכיח בנסיבות הענין שהכוונה היתה להשלים את המגע המיני, אנחנו מגישים כתב אישום על אונס. אם הנסיבות אינן מצביעות על כך שהגבר רצה להגיע למגע מיני ממשי, אנחנו יכולים להוכיח רק מעשה מגונה בכוח. אם הנסיבות מראות שהאיש רצה להגיע למגע מיני מוגמר אלא שלא הצליח להשלים את המעשה או שאיננו יכולים להוכיח שהוא השלים את המעשה, זה נסיון לאונס, אבל גם לגבי נסיון לאונס אנחנו צריכים להיכנס לפרטים, כי אחרת זה ייחשב רק מעשה מגונה בכוח.

מה משפיע למעשה? בהכרה ומתחת לסף ההכרה התחושה הטבעית של רוב האנשים היא שבעקבות מגע מיני מוגמר עלולה הבחורה להיכנס להריון, וזה גורם מחמיר נוסף.

היו"ר ש. אלונני:

אבל הבחורה עלולה להשתגע מעצם המעשה גם אם לא היתה חדירה כלל, ומי אומר שלהיכנס להריון זה חמור יותר מאשר להשתגע?

פרקליט המדינה ג. בך:

איננו מסדרים על אותו גל. יכולים
בהחלט להיות מקרים של נסיון לאונס

לא פחות חמורים מאונס. אני רק מוסיף ואומר, שאם מדברים על נסיבות
מחמירות א', ב', ג', הרי החדירה, המעשה המוגמר מוסיף עוד אלמנט
מחמיר. כולנו מעונינים להשיג את העונשים הסרתיים ולהגן על הנתקפת,
והיכף אומר גם מה אני עוד מציע להגנת העדה. אנחנו רוצים להשיג דבר
אחד לא על חשבון דבר אחר, ואם נרצה להגן על המתלוננת והתוצאה לא
תהיה מספיק טובה, לא די בכך. החשש שלי הוא שאם נוותר על האלמנט
המחמיר היה עלול הדבר להתבטא בהקלה מסוימת של העונשים. אינני אומר
שזה יביא בהכרח לעונשים קלים ושלא נוכל להשיג במקרה זה או אחר עונש
מירבי, אבל אם יש ארבע טענות להחמרה, אינני רוצה לוותר ולו על אחת
מהן בלבד, כי בתיק זה או אחר היא יכולה להוסיף עוד שנה-שנתיים מאסר
לעבריינין.

י. קרפ:

אני מבינה, שלדעתך, די בכך שזה
יהיה אלמנט מחמיר ולא אלמנט שהעדרו

שולל את העבירה מלכתחילה.

פרקליט המדינה ג. בך:

אם זה לא יהיה אלמנט של העבירה,
הרי לאור פסקי-הדין שציטטתי ברור
לי ששום תובע או סניגור לא ייכנסו לענין זה.

היו"ר ש. אלוני:

אם כן, בית המשפט יידע שהכנסת
ממליצה לקבל את הגישה שהיא כיום

במיעוט.

ק. כהנא:

שמעתי מספר פעמים מפי מר בך
שעל-ידי חקירה מפורטת מביכים את
המתלוננת, אבל לא זה הנימוק העיקרי שלי, למשל, כאשר אני שוקל בקודה
זו. שאלתי היא אם זה אמנם אלמנט כל כך חשוב, שבהעדרו צריך לומר
שהמעשה לא היה מעשה אונס.

פרקליט המדינה ג. בך:

כולנו אומרים שגם בהעדר אלמנט זה
הנסיון לאונס הוא עבירה חמורה.
זה ברור לכולנו, והשאלה היא רק אם אין זה רצוי לשמור את העונשים
החמורים ביותר לעבירות החמורות ביותר.

אני תומך בהצעה בקשר לדלתיים
הסגורות. היו חילוקי דעות בענין זה בשלב מסויים, אבל אני חושב כי
האנשים שדיברתי איתם בפרקליטות - וזה אמור גם לגבי הוועדה - הם
בדעה אחת שהמשפט צריך להיות בדלתיים סגורות. מתעוררת השאלה אם צריך
לשמוע את המתלוננת בלבד בדלתיים סגורות או שכל המשפט יהיה בדלתיים
סגורות, וזה, כמובן, מבטל את פומביות הדיון. אנחנו צריכים לשקול במקרה
זה את עקרון פומביות הדיון כנגד היתרונות של דלתיים סגורות, של
הגנה על המתלוננת ולהחליט מה עדיף. אני הייתי חושב שהמשפט כולו צריך
להתנהל בדלתיים סגורות, כי הייתי רוצה להביא לכך שהמתלוננת לא
תפחד לדבר מן הסיבה שהדיון הוא פומבי. אולם אם יוחלע שרק היא תישמע
בדלתיים סגורות, זה עלול להביא לתוצאה הפוכה - עדותה תישמע בחדרי
חדרים, ואילו הנאשם יוכל לבוא אחר כך ולהכריז בפומבי שהיא הסכימה
למעשה וכיוצא בזה, וגם אם בית המשפט יורה לא להזכיר את שמה, בשכונה
יידעו במי מדובר. מסיבה זו הייתי מציע שהמשפט כולו יהיה בדלתיים
סגורות.

היו"ר ש. אלוני:

על זה אין חילוקי דעות בוועדה.

פרקליט המדינה ג. בך:

קראתי את הפרוטוקולים של הישיבות
הקודמות בהם הובעה דעה על כל מיני
הברים שאפשר לעשות כדי להקל על המתלוננת בשלב החקירה, כגון נוכחות של
עובדת סוציאלית, שחוקרת משטרתית תחקור את המתלוננת ולא גבר, נקיטת
אמצעים כדי למנוע את החוויה הטראומטית הזאת הכרוכה בכך שהמתלוננת
צריכה לחכות שעות בחוץ, ולפעמים בין עבריינים, עד ששומעים אותה.
הייתי תומך בפירוש בכל הדברים האלה ובנקיטת כל אמצעי נוסף שיש בו
כדי לעודד את המתלוננת ולהקל עליה את הטראומה שבאה עליה בשעת ביצוע
העבירה ולאחר ביצוע העבירה.

היו"ר ש. אלוני:

תודה למר בך על שהשכיל אותנו.
לא על הכל הסכמנו, אבל ודאי שהדברים

ששמענו ישפיעו על החלטותינו.

בישיבה הבאה נשמע את נציגי לשכת
עורכי-הדין ואת מר גולדפרב ונקבל את סיכומי הביניים של החלק הראשון
לצורך המלצות.

הישיבה נבעלה בשעה 13.45.